

AVAA VASTA LUVAN SAATUASI

VALINTAKOE 26.5.2014

HENKILÖTIEDOT

Kirjallisuustiede

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö

Tampereen yliopisto

Nimi

Henkilötunnus

PISTEET

Kokonaispistemäärä

Osio I	Kysymys 1.	/25
	Kysymys 2.	/27
Osio II	Kysymys 3./4.	/95

HUOM! Muista kirjoittaa NIMESI JA HENKILÖTUNNUKSESI

KUULAKÄRRIKYNÄLLÄ KAIKKIIN kysymys- ja vastauspapereihin!

Muut tekstit voit ottaa omaksesi, mutta PALAUTA KAIKKI VASTAUSPAPERIT tämän paperin sisällä.

Valmistaudu todistamaan henkilöllisyytesi, kun palautat paperin.

AVAA VASTA LUVAN SAATUASI

TEHTÄVÄT

Osio I

Vastaa **molempiin** kysymyksiin viereiselle sivulle. Vastauksen tulee mahtua annettuun tilaan.

1. Mitä ongelmia Päivärinta ja Roine paikantavat kognitiivisessa lähestymistavassa kirjallisuuteen?

2. Määrittele seuraavat käsitteet lyhyesti:

- a) invarianssihypoteesi
- b) kerronnallinen yleisö
- c) prefaktuaalinen fiktio

Osio II

Vastaa **toiseen** alla olevista kysymyksistä. Kirjoita vastaus omalle konseptipaperilleen. Hyödynnä vastauksessasi valintasi mukaan kahta tai useampaa valintakoevaatimukseen kuuluvaa artikkelia. Havainnollista vastaustasi konkreettisilla viittauksilla analysoitavaan tekstiin: hyvin valitut tekstiesimerkit ja lainaukset ovat tärkeä osa analyysia.

3. Analysoi ja tulkitse kuvakieltä oheisessa John Donnen runossa "Nouseva aurinko". Valitse tehtävään parhaiten soveltuvat teoreettiset mallit ja perustele valintasi. Arvioi lopuksi, kuinka hyvin valitsemasi mallit soveltuivat tarkoitukseensa.

4. Analysoi ja tulkitse maailman rakentumista oheisessa Jyrki Pellisen tekstissä "Puu". Valitse tähän tarkoitukseen parhaiten soveltuvat käsitteet ja perustele valintasi. Arvioi lopuksi, kuinka hyvin valitsemasi käsitteet soveltuivat tarkoitukseensa.

HUOMIO! Oheismateriaaleissa EI ole kirjoitusvirheitä.

II 3. John Donne: Nouseva aurinko (1635, suom. Aki Salmela)

Vanha hosu houkka, kuriton aurinko,
miksi sinä näin
läpi ikkunoiden ja verhojen hapuilet meitä?
Sinun mielesikö mukaan pitää rakkauden ajan käydä?
Vanha pedantti haahka, painu kiusaamaan
nyreää kisälliä ja unista koulupoikaa,
painu kertomaan hoville, että kuningas matkustaa,
käske muurahaisten sännätä virkojensa perään;
rakkaus, yhtä kaikki, ei ilmoista ajoista tiedä,
ei tunne tunteja, päiviä, kuukausia, noita ajan riekaleita.

Säteesi niin komeiksi ja voimakkaiksi
miksi luottaisit?
Silmänräpäyksellä voisin ne pimentää,
vaan niin pitkään en tahdo häntä silmistäni päästää:
jos naiseni silmät eivät sinua vielä sokaisseet,
niin katso, ja huomenna, myöhempään, kerro
onko kumpikaan kaukainen Intia
siellä minne ne jätit, vai makaavat täällä kanssani.
Kysy kuninkailta, joita eilen näit,
ja kuulet, Kaikki tähän sänkyyn sulkeutuu.

Naiseni kaikki valtakunnat on, ja valtiaat minä,
mitään muuta ei ole.
Meitä leikkivät ruhtinaat vain; tähän verrattuna
maine jäljittelyä on, vauraus alkemiaa.
Olet aurinko puoliksi niin onnekas kuin me,
kun maailma nyt näin tiiviiksi kiteytyy;
ikäsi kaipaa rauhaa, ja koska toimenasi on
maailmaa lämmittää, se meitä lämmittämällä hoituu.
Paista meille, ja paistat kaikkialle;
tämä sänky on keskipisteesi, nämä seinät ratasi.

II 3. John Donne: The Sun Rising (1635)

Busy old fool, unruly Sun,
Why dost thou thus,
Through windows, and through curtains, call on us?
Must to thy motions lovers' seasons run?
Saucy pedantic wretch, go chide
Late school-boys, and sour prentices,
Go tell court-huntsmen that the king will ride,
Call country ants to harvest offices;
Love, all alike, no season knows, nor clime,
Nor hours, days, months, which are the rags of time.

Thy beams, so reverend, and strong
Why shouldst thou think?
I could eclipse and cloud them with a wink,
But that I would not lose her sight so long.
If her eyes have not blinded thine,
Look, and to-morrow late tell me
Whether both th' Indias of spice and mine
Be where thou left'st them, or lie here with me.
Ask for those kings whom thou saw'st yesterday,
And thou shalt hear: "All here in one bed lay."

She's all states, and all princes I;
Nothing else is;
Princes do but play us; compared to this,
All honour's mimic, all wealth alchemy.
Thou, Sun, art half as happy as we,
In that the world's contracted thus;
Thine age asks ease, and since thy duties be
To warm the world, that's done in warming us.
Shine here to us, and thou art everywhere;
This bed thy centre is, these walls thy sphere.

II 4. Jyrki Pellinen: Puu (kokoelmasta *Niin päinvastoin kuin kukaan*, 1965)

Puu kasvoi baariin. Se oli tammi aivan toisaalta. Ihmiset kerääntyivät vahingossa sitä katsomaan: kukaan ei nauranut sitä. Kaikki olivat tottuneet eivätkä olisi ihmetelleet, vaikka sinne ei olisi kasvanutkaan puuta. Se tunki kaikki astiat mennessään, eläimet eivät ymmärtäneet iloita. Iloiset eläimet. Ja puu muuttui maantieksi, niin että tämä kaikki oli pyyhittävä pois. Astiat kelpasivat kyllä. Ihmisetkin kelpasivat kyllä. Pihan läpi kulki mies. Mies näytti koiramaiselta, sen toisessa päässä ei kuitenkaan ollut mitään merkkiä. Mitä sitten: salin katto romahti peltoon ja lapset kuolivat. Tapaus oli tapaus ja herätti suurta murhetta, mutta ei surua. Kun tämä puu sai tehdä näköjään mitä tahansa, se asettui sinne ja kuoli pois. Näin kuolevat kaikki maanteiden varsilla ja baareissa. Kun poika oli kuullut tämän, että hänen isänsä oli ollutkin ennen häntä, muka ollut. Tällöin ikävystyminen sai aikaan, että kaikki pysähtyivät sattumalta ikäjärjestyksessä. Tosiasia on, että poika ei saanut tahtoaan läpi. Ainoastaan puu kasvoi, ja sekin väärin päin, sillä se tuli siis katosta maahan. Maantieltä hän läksi, ajattelivat kaikki samoin ajattelevat, nekin jotka näkivät puun maantien takana. Nytpä tapahtui että oli kerran puu joka, ei väistänyt mitään. Se kasvoi joka, paikkaan siltojen alle, palkkipuuksi, sitten kaikkialle kaidepuuksi, tämä puu oli oikea puu, se tuli ikäjärjestyksessä, mutta ei välittänyt minne mennä, olla kaikkialla, niin päinvastoin kuin kukaan luuli kasvoi se myös jumalaan, ja silloin se muuttui vihreäksi ja kukki, kun se tuli vanhaksi, se oli sama puu, se oli nähnyt elämän niin kuin se oli halunnut, mutta nyt se kerran oli epäonnistunut ja sitä se ei unohtanut, myöhemmin se tuli ulos pohjanmaalta, missä se asettui keskelle tietä, koska siellä ei ollut ainoatakaan lintua.